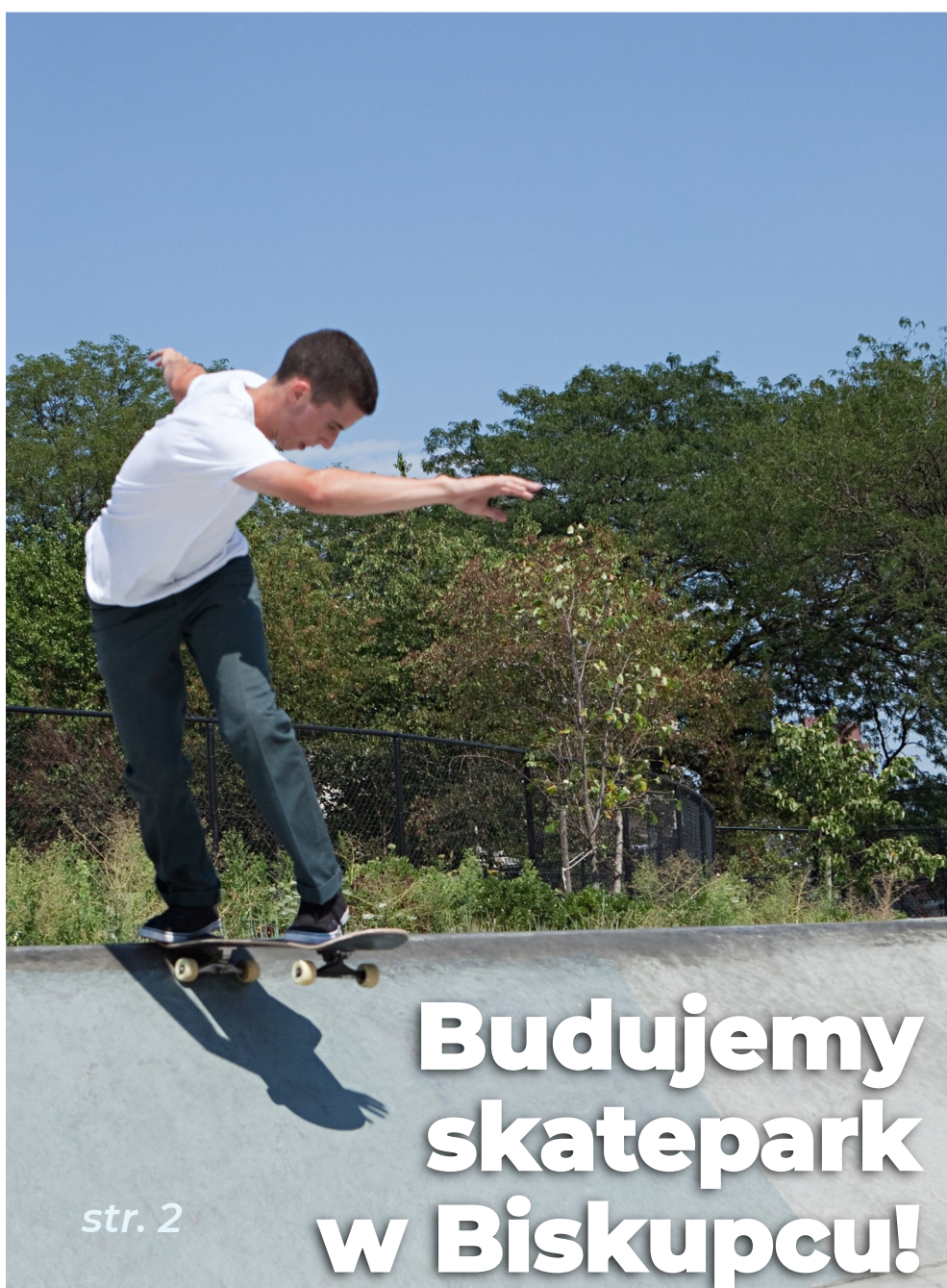




WIEŚCI GMINNE

bezpłatny biuletyn informacyjny dla mieszkańców Gminy Biskupiec



Budujemy skatepark w Biskupcu!

str. 2

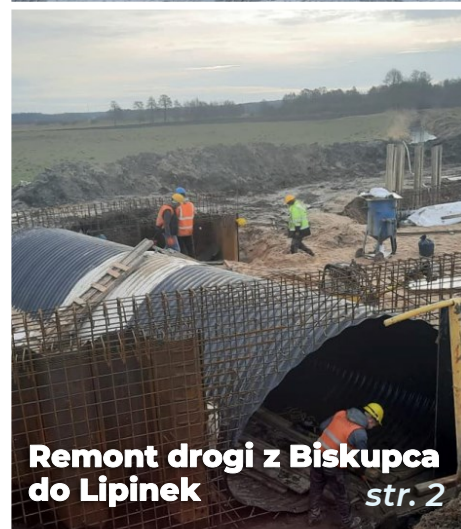
Nowoczesny skatepark powstanie w pobliżu Targowiska Gminnego w Biskupcu. To miejsce, w którym młodzież będzie mogła aktywnie spędzać czas i rozwijać swoje pasje.



Wójt Gminy Biskupiec
mgr inż. Arkadiusz Dobek
e-mail: ugb@gminabiskupiec.pl



Historyczny dzień dla Ostrowitego str. 2



Remont drogi z Biskupca do Lipinek str. 2



Sala integracji sensorycznej otwarta str. 3

KWIECIEŃ 2023

Budujemy skatepark w Biskupcu!



Dzięki takiemu miejscu młodzież będzie mogła aktywnie spędzać wolny czas, rozwijać swoje umiejętności oraz integrować się z rówieśnikami. W Biskupcu powstaje skatepark!

Pod koniec roku 2022 Wójt Gminy Biskupiec podpisał umowę z Województwem Warmińsko-Mazurskim reprezentowanym przez Członków Zarządu Sylwię Jaskulską oraz Jolantę Piotrowską na realizację zadania z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020, pn.: „Budowa urządzeń małej architektury w przestrzeni publicznej w miejscowości Biskupiec” o pomocy w wysokości 125 482,00 zł.

Zadanie współfinansowane jest w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrożenie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” w ramach działania „Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER” objętego Programem w zakresie: rozwoju ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej lub kulturalnej. W wyniku realizacji zadania zostaną wykonane następujące prace budowlane: roboty ziemne, wykonanie płyty betonowej o powierzchni ok. 380 m², wykonanie opaski. W ramach zadania zostaną również dostarczone i zamontowane następujące urządzenia: Quarter Pipe+Bank Ramp, Jumpbox, Spin, Roll-in, Grindbox, ławki parkowe i kosze.

W dniu 5 kwietnia 2023r. Wójt Gminy Biskupiec Arkadiusz Dobek podpisał umowę na realizację w/w zadania inwestycyjnego z firmą TECHRAMPS sp. z o.o. sp.k. reprezentowaną przez właściciela Pana Piotra Nowaka na kwotę 419 999,99 zł. Termin realizacji do dnia 5 września 2023r.

Droga Ostrowite-Górale wyremontowana

Na realizację tej inwestycji mieszkańcy Ostrowitego i okolic czekali kilkadziesiąt lat. Ostatnia droga szutrowa powiatowa w końcu przeszła gruntowną modernizację. Nie byłoby tej inwestycji, gdyby nie wsparcie finansowe Gminy Biskupiec.

Oficjalne otwarcie zmodernizowanego odcinka odbyło się na początku lutego, co widać na załączonej fotografii. Wzięli w nim udział Wójt Gminy Arkadiusz Dobek, Poseł na Sejm Zbigniew Ziejewski, Starosta Nowomiejski Andrzej Ochlak, sołtys Ostrowitego Damian Tudek, a także radni powiatowi, gminni i przedstawiciele starostwa. Inwestycja była dofinansowana z Rządowego Funduszu Polski Ład Program Inwestycji Strategicznych. Pozostałe koszty, po 50%, poniosły samorządy Gminy Biskupiec i powiatu nowomiejskiego.



Zamknięta droga między Biskupcem a Lipinkami. Trwa remont nawierzchni



W październiku doszło do podpisania umowy, teraz trwają intensywne prace remontowe. Mowa oczywiście o drodze gminnej Biskupiec-Lipinki.

W ciągu ostatnich kilkunastu dni, Urząd Gminy podawał komunikaty dotyczące drogi gminnej prowadzącej z Biskupca do Lipinek. Odcinek był częściowo zamknięty przez pewien okres.

Ostatni z komunikatów został wydany 9 marca i możemy z niego się dowiedzieć, że wspomniana wyżej droga będzie zamknięta do odwołania. Oznacza to, że nie pojedziecie tą drogą w obu kierunkach. Dlaczego?

Na tym odcinku prowadzone są bowiem intensywne prace remontowe. Inwestycja jest współfinansowana ze środków Rządowego Funduszu Polski Ład Program Inwestycji Strategicznych. Wykonawcą zadania natomiast jest firma PDB z Brodnicy. Obecnie, co widać na załączonym zdjęciu, trwają prace budowlane przy budowie nowego przepustu. Kolejne informacje dotyczące tej drogi pojawią się w stosownym czasie na stronie internetowej gminy.

W Lipinkach działa sala integracji sensorycznej



W Zespole Szkolno Przedszkolnym w Lipinkach odbyło się otwarcie sali integracji sensorycznej. Szkoła otrzymała środki na utworzenie tego miejsca z Fundacji BGK.

Oficjalnego "przecięcia wstęgi" dokonali wspólnie: Wójt Gminy Biskupiec Arkadiusz Dobek, zastępca wójta Julia Baranowska, sołtys Lipinek Ludwik Falkowski oraz przedstawicielka Rady Rodziców.

Uroczystość odbyła się 10 marca, a gości przywitała dyrektorka Zespołu Szkolno Przedszkolnego Ewelina Wasiak. Z inicjatywy szkoły został złożony wniosek w ramach organizowanego przez Fundację Banku Gospodarstwa Krajowego konkursu grantowego "Na dobry początek". Lipińska placówka otrzymała blisko 15 000 zł na utworzenie sali integracji sensorycznej umożliwiającą wyrównanie deficytów rozwojowych. Ponadto w ramach projektu zorganizowano cykl szkoleń dla kadry pedagogicznej oraz zajęcia dla dzieci przedszkolnych.

Celem tego miejsca i programu jest wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci z ograniczonym dostępem do nowoczesnych form edukacji, w tym wspieranie rozwoju dzieci poprzez realizację zajęć o charakterze dydaktyczno-wychowawczym.



Konferencja Noworoczna

Dnia 19 stycznia 2023r. w Restauracji „Trzy Podkowy w Biskupcu” na Konferencji Noworocznej spotkali się samorządowcy, przedsiębiorcy, dyrektorzy instytucji i firm współpracujących z gminą, radni, sołtysi oraz dyrektorzy szkół i kierownicy jednostek organizacyjnych gminy.

Gośćmi spotkania byli m.in.: Posłowie Robert Gontarz i Zbigniew Ziejewski, Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego Gustaw Marek Brzezina, Przewodnicząca Sejmiku Bernadeta Hordejuk, Starosta Nowomiejski Andrzej Ochlak, Starosta Iławski Bartosz Bielawski czy też Burmistrz Nowego Miasta Lubawskiego Józef Blank.

Podczas spotkania Wójt Gminy Biskupiec Arkadiusz Dobek podsumował najważniejsze inwestycje i działania podejmowane przez gminę w latach 2020-2022. Włodarz naszej gminy mówił m.in. o zrealizowanych inwestycjach drogowych, zadaniach inwestycyjnych, podziękował wszystkim osobom które przyczyniły się do realizacji inwestycji, a także podsumował działalność GOKu, szkół, kół gospodyń i stowarzyszeń oraz współpracę z samorządami i instytucjami.

Po części oficjalnej, wszyscy wspólnie wzniesli toast za pomyślny rok 2023.

Galeria zdjęć z wydarzenia dostępna jest na stronie internetowej gminy:

www.gminabiskupiec.pl



Weronika była pierwsza

Narodziny dziecka, to zawsze wielkie wydarzenie dla całej rodziny. A jeśli jeszcze przychodzi na świat jako pierwszy w Nowym Roku, to cała sytuacja jeszcze bardziej zapada wszystkim w pamięć.

Weronika, córka Joanny i Artura, przyszła na świat na początku stycznia. Jest pierwszą mieszkanką Gminy Biskupiec, która urodziła się w 2023 roku. Z tej okazji Wójt Gminy Arkadiusz Dobek oraz Z-ca Kierownika USC Agnieszka Malinowska odwiedzili w Biskupcu rodzinę dziewczynki, pogratulowali oraz wręczyli szczęśliwym rodzicom Weroniki upominki.

Z okazji narodzin Maleństwa, które wypełniło Państwa dom radosnym życiem, życzymy Weronice beztróskiego i zdrowego dzieciństwa, a całej szczęśliwej Rodzinie – dużo zdrowia, wszelkiej pomyślności oraz odkrywania nowych uroków wspólnego życia. Gratulujemy i witamy Weronikę wśród społeczności naszej gminy!



Szkolenie w ramach Laboratoriów Przyszłości

W dniu 27 lutego 2023 r. w Zespole Szkół w Bielicach odbyło się szkolenie przygotowujące dyrektorów i nauczycieli do jak najlepszego wykorzystania platformy edukacyjnej Firmy Skriware.

Dzięki współpracy Laboratoriów Przyszłości i Skriware, od stycznia 2023 roku każda szkoła podstawowa w Polsce ma możliwość otrzymać bezpłatny dostęp do bazy materiałów edukacyjnych na platformie Skriware Academy wraz z dostępem do autorskiej biblioteki modeli 3D oraz narzędzi do modelowania 3D. Na szkoleniu nauczyciele zapoznali się treścią platformy, która w swej ofercie posiada inspirujące materiały na zajęcia z: techniki, informatyki, matematyki, fizyki, chemii, przyrody, geografii, edukacji wczesnoszkolnej, biologii, przedmiotów humanistycznych, a nawet godziny wychowawczej.

W ramach szkolenia trener Skriware Pan Paweł Wysocki przeprowadził lekcję pokazową z udziałem uczniów klasy 3 Szkoły Podstawowej im. Kazimierza Tomaszewskiego w Krotoszynach, w trakcie której wykorzystał pomoce edukacyjne zakupione w ramach programu Laboratoria Przyszłości.



Ponad 60 tysięcy dla WOŚP w Biskupcu!

Kolejny finał Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy przeszedł do historii. Z Jurkiem Owsakiem i fundacją zagrał Sztab #4139 w Biskupcu. I kolejny raz z rzędu pobił rekord zebranych środków!

Przygotowania do finału trwały od kilku miesięcy, a zaangażowanych w organizację zbiórki było kilkanaście osób oraz 25 wolontariuszy. Punktem kulminacyjnym był oczywiście sam 31. Finał, który odbył się w niedzielę 29 stycznia, jednak już kilka dni wcześniej mogliśmy obejrzeć film promujący biskupiecką zbiórkę, czyli "OKO MEDUZY".



Dzień rozpoczął się od kwesty na terenie całej gminy.

25 wolontariuszy i wolontariuszek ze wszystkich szkół Gminy Biskupiec od samego rana zbierało do puszek WOŚP. Zaangażowanie całej grupy i opiekunów jest godne podziwu, bo do samych puszek udało się w tym roku zebrać 34 326,82 zł!

Sztab działający przy Bibliotece-Ośrodku Kultury przygotował masę atrakcji na orkiestrową niedzielę. Przed budynkiem BOK było kolorowo i radośnie – zorganizowano animacje dla dzieci z Grupą Cyrkową Heca, stanął Foodtruck z pysznym jedzeniem od rodziny Jarzqb i "uRoki Smaku", była kawiarenka przygotowana przez Radę Rodziców w Biskupcu a także przejażdżki samochodem rajdowym z kierowcą Eugeniuszem Kurlikowskim i przejażdżki wozem strażackim OSP Biskupiec. Na placu obok piekarni "Tyrolska" stanęła natomiast scena koncertowa. Odbyły się występy zespołu CI-HO, Weroniki Starościak, grupy wokalne BOK oraz zespołu Event Hit.

Z kolei w sali widowiskowej BOK powstało Wirtualne Studio, skąd odbywały się licytacje przedmiotów i gadżetów przekazanych na rzecz WOŚP. Widzowie mogli obejrzeć transmisję na portalu Facebook oraz platformie YouTube. Na pierwszej linii frontu przez 10(!) godzin transmisji stali Daniel Zdanowski i Aleksandra Gqsiorowska. Natomiast w Call Center pierwsze skrzypce grała szefowa sztabu Ewa Adamczak, a wraz z nią Justyna Karbowska, Weronika Bielik i Natalia Nogalska. Podczas trwania finału odtworzono także występ grupy tanecznej BOK.

Partnerem wydarzenia był KLIK POLSKA i portale informacyjne z grupy KLIK, m.in. KLIK Nowe Miasto dla Was. Dzięki wsparciu technicznemu firmy możliwa była profesjonalna transmisja na żywo. Dodatkowo portale przygotowały atrakcję dla widzów, czyli Koło Fortuny.

Podczas finału padł rekord licytacji – **za piłkę z podpisem Czesława Michniewicza zapłacono 6800 zł!** W historii finałów WOŚP w Biskupcu nigdy nie zlicytowano pojedynczego przedmiotu za taką dużą kwotę. Zbiórka w Biskupcu okazała się rekordowa – **zebrano 62 510,82 zł!!!!** Tym samym nasza gmina poprawiła wynik z ubiegłego roku (ponad 58 tysięcy), który był najlepszym wynikiem do tej pory.

Sztab WOŚP z Biskupca dziękuje wszystkim osobom zaangażowanym w finał. A są to:

Roksana Jarzqb z rodziną, Darek Cichocki, Piotr Bielik, Weronika Bielik, Wiktor Karbowski, Kamil Karbowski, Justyna Karbowska, Arek Mioskowski, Natalia Nogalska, Nikola Grabowska, Ania Szram, Grzegorz Morawski, Mateusz Surmacz, Sebastian Błaszkiwicz, Justyna Kacperek, Krysia Siemieńska, panie z Rady Rodziców z Biskupca, Piotr Adamczak, Wioleta Otręba, Ewa Posiadeł, Beata Dudalska, Wiktoria Zdanowska, Grupa Cyrkowa Heca i Basia Szram, Agata Szram, zespół CI-HO, Weronika Starościak, zespół Event Hit, Eugeniusz Kurlikowski, Marek Jarzynka, Barbara Kasprzycka, Karol Draśpa i portale KLIK.



Wielkie WOŚP-owe serducha płyną także do wszystkich wolontariuszy i wolontariuszek oraz ich opiekunów. To Wy tworzyacie najpiękniejszą Orkiestrę świata! Kolejny finał za rok i szykuj się zmiany – wracamy do zabawy z publicznością na miejscu i finałem online jednocześnie!

Panie spotkały się w Biskupcu

Dnia 8 marca w Bibliotece Ośrodka Kultury w Biskupcu odbył się uroczysty Dzień Kobiet.

Na spotkanie przybyły przedstawicielki szkół, kół gospodyń, klubu seniora, ośrodka zdrowia, sołtyski, pracownice Urzędu Gminy i GOPS-u w Biskupcu. Wójt Gminy Biskupiec Arkadiusz Dobek przywitał wszystkich zebranych oraz złożył życzenia wszystkim Paniom z okazji ich święta. Na scenie gościł Zespół ARTIS – trójmiejski projekt muzyczny, którego specjalnością jest operetka, opera, musical, piosenki XX wieku, muzyka filmowa i popularna. Występ bardzo spodobał się publiczności, która nagrodziła artystów owacjami na stojąco. Na koniec uroczystości wszystkie Panie zostały obdarowane kwiatkiem i słodkim upominkiem oraz zaproszone na poczęstunek.



Jeszcze raz życzymy wszystkim Paniom zdrowia, pomyślności i samych pięknych dni. Niech każdy dzień będzie dla Was Dniem Kobiet!!



Sołtysi uhonorowani

Z udziałem posłów na Sejm RP i zaproszonych gości, władze gminy Biskupiec podziękowały sołtysom za ich ciężką pracę na rzecz mieszkańców.

W świetlicy wiejskiej w Wonnie, odbył się Dzień Sołtysa 2023. Władze gminy Biskupiec postanowiły podziękować sołtysom za ich poświęcenie i zaangażowanie w pracy na rzecz lokalnych społeczności.

- Składam wszystkim sołtysom wyrazy uznania za zaangażowanie na rzecz naszej małej ojczyzny. Współpraca z Wami przebiega bez zarzutu i dziękuję Wam za to, że jako gospodarze swoich miejscowości, dbacie nie tylko o jej wizerunek, ale też pracujecie dla dobra mieszkańców - napisał w podsumowaniu na swojej stronie wójt gminy Biskupiec Arkadiusz Dobek.



Gośćmi spotkania w Wonnie byli posłowie na Sejm RP – Zbigniew Ziejewski i Robert Gontarz, a także Starosta Nowomiejski Andrzej Ochlak, Wicestarosta Jerzy Czapliński, Przewodniczący Rady Powiatu Kazimierz Wiśniewski, Radny Powiatowy Daniel Zdanowski oraz Przewodniczący Rady Gminy Kazimierz Zalewski z radnymi.

Wójt wspólnie ze swoją zastępczynią Julią Baranowską i zaproszonymi gośćmi, wręczył wszystkim Sołtysom i Sołtysom pamiątkowe medale z okazji 50-lecia istnienia Gminy Biskupiec oraz inne upominki. Na 27 sołtysów z terenu gminy Biskupiec obecnych było 26. Jeden nie dotarł ze względów osobistych.

Siatkówka pod osłoną nocy

Zaczęli grać o godz. 20. Skończyli o 5:24 rano dnia następnego. Za nami Nocny Turniej Siatkówki w Łąkorzu o puchar Wójta Gminy Biskupiec!

Na parkiecie sali gimnastycznej Szkoły Podstawowej w Łąkorzu rywalizowało 8 zespołów z różnych stron województw warmińsko-mazurskiego i kujawsko-pomorskiego. Turniej w Łąkorzu przyciągnął zawodników z Okalewa, Lubawy, Działdowa czy Nowego Miasta Lubawskiego. Organizatorem wydarzenia był radny powiatowy Daniel Zdanowski.

Zawody odbyły się pod patronatem Wójta Gminy Biskupiec Arkadiusza Dobka, który pojawił się na rozpoczęciu zmagania. Obecny był także wicestarosta powiatu Jerzy Czapliński. Oprócz zmagania siatkarskich, widzowie jak i zawodnicy mogli skorzystać z przygotowanej kawiarenki. Była przepyszna grochówka od KGW Łąkorz, słynne kopytka od pani Urszuli oraz ciasto przygotowane przez panią Janinę Marcinak i firmę Gotujenka.



Rywalizacja na parkiecie trwała ponad 9 godzin. Zwycięzcą turnieju została ekipa Constractu Lubawa, która do Łąkorza powróciła po dłuższej przerwie. W finale Lubawa pokonała ekipę Renomowanej Marki, a podium uzupełniła drużyna Ciasny Squad. Dodatkową konkurencją turnieju był konkurs na najpiękniejszego gwoźdź, który wygrał Krystian Wojtkiewicz z Deportivo San Escobar w parze z Jędrzejem Arianem.

Rozdano także nagrody indywidualne:

- MVP – Kamil Pieńczewski (Renomowana Marka)
- Najlepszy Przyjmujący – Łukasz Ostrowski (Constract Lubawa)
- Najlepszy Blokujący – Łukasz Cichowski (MISZ MASZ Team)

Patronat medialny nad wydarzeniem sprawował portal KLIK Nowe Miasto dla Was.

OSSA Biskupiec ze wsparciem gminy

Gmina Biskupiec wspiera najlepszy klub piłkarski w powiecie nowomiejskim.

W marcu Wójt Gminy Biskupiec Arkadiusz Dobek podpisał umowę z Gminnym Klubem Sportowym OSSA Biskupiec, reprezentowanym przez Prezesa Klubu Janusza Kamińskiego na realizację zadania publicznego pod tytułem „Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej i sportu: organizacja szkoleń i współzawodnictwa sportowego wśród dzieci i młodzieży w zakresie piłki nożnej”.

Realizacja zadania: od 1 marca 2023r. do 5 grudnia 2023r.

OSSA to obecnie szósta drużyna „okręgówki” z realnymi szansami na podium tych rozgrywek. Nie bez kozery napisaliśmy, że gmina wspiera „najlepszy klub” w powiecie. Czarno-zieloni są w tym momencie klubem najwyższej klasyfikowanym we wszystkich rozgrywkach Warmińsko-Mazurskiego Związku Piłki Nożnej.



Trzymamy kciuki z kolejne sukcesy! Zachęcamy wszystkich kibiców do wsparcia klubu na stadionie w Biskupcu.

Harmonogram wywozu odpadów na II kwartał 2023

Harmonogram odbioru odpadów dla Gminy Biskupiec na II kwartał 2023r				
Miejscowość	Rodzaj odpadu	Daty odbioru odpadów w poszczególnych miesiącach		
		Kwiecień	Maj	Czerwiec
Szwarcenowo Wonna Wielka Wólka Czachówki Bielice Krotoszyny	Odpady komunalne zmieszane	11	8	5
	Metale i tworzywa sztuczne	3,17	2,15,29	12,26
	Szkło	24	15	19
	Papier	3	2	1
	BIO	11,24	8,22	5,19
	Popiół	17	22	-
Biskupiec Fitowo Piotrowice Piotrowice Małe Podlasek Mały Słupnica	Odpady komunalne zmieszane	12	9	6
	Metale i tworzywa sztuczne	4,18	4,16,30	13,27
	Szkło	25	16	20
	Papier	4	4	2
	BIO	12,25	9,23	6,20
	Popiół	18	23	-
Łąkorz Gaj Lipinki Osetno Łąkorek Wardęgowo	Odpady komunalne zmieszane	13	10	7
	Metale i tworzywa sztuczne	5,19	5,17,31	14,28
	Szkło	26	17	21
	Papier	5	5	5
	BIO	13,26	10,24	7,21
	Popiół	19	24	-

Harmonogram odbioru odpadów dla Gminy Biskupiec na II kwartał 2023r				
Miejscowość	Rodzaj odpadu	Daty odbioru odpadów w poszczególnych miesiącach		
		Kwiecień	Maj	Czerwiec
Wielka Tymawa Sumin Mierzyn Rywałdzik Osówko Ostrowite Podlasek Babalice Sędzice	Odpady komunalne zmieszane	14	11	9
	Metale i tworzywa sztuczne	6,20	5,18	1,15,29
	Szkło	27	18	22
	Papier	6	5	5
	BIO	14,27	11,25	9,22
	Popiół	20	25	-
Biskupiec ADM Osiedle Wspólnoty Mieszkaniowe	Odpady komunalne zmieszane	7,14,21,28	5,12,19,26	2,9,16,23,30
	Metale i tworzywa sztuczne	4,18	4,16,30	13,27
	Szkło	25	16	20
	Papier	4	4	2
	BIO	7,14,21,28	5,12,19,26	2,9,16,23,30
	Popiół	18	23	-

To było 32. wydanie Biuletynu Informacyjnego Gminy Biskupiec „Wieści Gminne” od początku jego powstania (2015 r.). Pamiętajcie, że najnowsze informacje zawsze znajdziecie na stronie internetowej Gminy Biskupiec:

www.gminabiskupiec.pl

Biuletyn informacyjny

WIEŚCI GMINNE

Redagowanie, projekt i skład:

DANIEL ZDANOWSKI

d.zdanowski1@gmail.com

HISTORYCZNE WIEŚCI GMINNE



O HISTORII NASZEJ GMINY

W TYM NUMERZE:

- Kronika Biskupca autorstwa Walentego Armknechta
- Ostrowite. Z po- żółkłych kart sta- rej kroniki szkol- nej
- 50 lat Gminy Bi- skupiec – historia zmian administra- cyjnych
- Przedwojenna snopowiązka
- Piękno starej fo- tografii

Milej lektury!

Szanowni Czytelnicy!

Pięćdziesiąt lat to dużo czy mało ? Z perspektywy własnego życia, po- wiem , że mija szybko. Jeśli zastanowię się, ile zmieniło się przez ten czas w Polsce i na świecie, dochodzę do wniosku, że to jednak szmat czasu. Pięć- dziesiąt lat temu, niektóre z Państwa miejscowości były świeżo po elektryfi- kacji, przykładowo Ostrowite zelektryfikowano w roku 1968. Czy przez Wa- sze miejscowości przebiegały wtedy drogi gruntowe, brukowe czy asfalta- we ? Czym po tych drogach jeździliście, a czym pracowaliście w polu ? Jak wyglądały sklepy, a jak Wasze domy ? Czy dużo się zmieniło ?

Państwo miało wtedy inny ustrój i inny podział administracyjny. Jeszcze w roku 1972 podstawową jednostką administracyjną na wsi były gromady. Gromady funkcjonowały w Biskupcu, Lipinkach, Łąkorzu, Rywałdziku i Kroto- szynach (wcześniej jeszcze w Szwarcenowie).

Z dniem 1 stycznia 1973 roku w ramach ogólnopolskiej reformy admi- nistracyjnej powołano Gminę Biskupiec. Nasza Gmina świętuje właśnie pięć- dziesięciolecie. Przez ten czas Gmina ugruntowała swoją tożsamość i wypra- cowała własny wizerunek. Zmiany ustrojowe, które nastąpiły po roku 1989 dały nam możliwość większego wpływu na życie i wygląd naszych miejscowo- ści.

Jak żyło się 50 lat temu ? Zachęcam do podzielenia się wspomnieniami.

Ewa Adamczak

*Klub Miłośników Lokalnej
Historii działający przy
Bibliotece - Ośrodku Kultury
w Biskupcu*

*Redakcja bieżącego numeru:
Ewa Adamczak, Aleksandra Gąsiorowska,
Wiesława i Eugeniusz Radaccy*

Kronika Biskupca (1). Autor: Walenty Armknecht

Fragment Kroniki założonej w 1965r. w wyniku konkursu ogłoszonego przez Stowarzyszenie Społeczno-Kulturalne „Pojezierze” i redakcję miesięcznika „Warmia i Mazury” w Olsztynie.

Walenty Armknecht (1903-1978) urodzony w Suminie, nauczyciel, kierownik szkoły w Tylicach, żołnierz AK, po II wojnie światowej organizator szkolnictwa i pierwszy kierownik szkoły w Biskupcu.

Przygotowała: Ewa Adamczak

Autorzy „Słownika geograficznego Królestwa Polskiego i Litwy oraz innych krajów słowiańskich”, jak również dr M. Orłowicz podają liczbę mieszkańców (Biskupca) na ok. 2000, w tym 200 katolików. Zważywszy, że nazwa katolik w potocznej mowie miejscowej pokrywa się z nazwą Polak, jest to liczba niewielka i zasadniczo zaniżona. Piszący te słowa przypomina sobie, że przed pierwszą wojną światową ważne stanowiska w społeczeństwie miejscowym zajmowali Polacy. To potwierdzają także mieszkańcy, którzy w tym czasie tu mieszkali, jak rodzina Maliszewskich. Aby nie być gołosłownym przytaczam właścicieli sklepów, przedsiębiorstw jak też stanowiska społeczne Polaków miejscowych: Brzozowski-lekarz, Wolski-właściciel apteki, Piechowski- właściciel największego sklepu tekstylnego tak zwanego „Bazaru”, Kaszubowski-właściciel sklepu tekstylnego, Bożeński-właściciel drogerii, Weilandt-właściciel restauracji i sklepu kolonialnego, Kujawski-właściciel zakładu ogrodniczego, Mikołaj Cichowski-mąż zaufania „Gazety Grudziądzkiej” (dalszy krewny mojego ojca) zwany przez Niemców „polskim królem”, Michalski-organista, Sypniewski-cieśla, Chudziński-zakład krawiecki, Zacharek-zakład stolarski, Tymecki-kierownik banku ludowego, Grzywacz-właściciel restauracji i sklepu kolonialnego, Berendt-technik i kierownik maszyn rolniczych „Somnitza”. Prócz tego prawie wszyscy robotnicy fabryki maszyn „Somnitza” i tartaku „Sternberga” byli Polakami. Na tej podstawie twierdzę, i podkreślają to również obywatele miejscowi, jak również z okolicy, że przypuszczalna liczba mieszkańców Polaków wynosiła około 50%. Znamienny jest fakt, że ludność niemiecka posługiwała się więcej językiem polskim niż niemieckim, zwłaszcza ta, która trudniła się handlem. Taka sytuacja ludnościowa utrzymywała się do roku 1920.

Jednak walka z żywiołem polskim była dość bezwzględna, tak jak wszędzie w zaborze niemieckim. Walka toczyła się przede wszystkim na polu ekonomicznym i językowym.

Niemcy dla utrzymania i powiększenia wpływów ekonomicznych założyli tak zwany „Raiffeisenbank”, a dla rolnictwa „Bauerbank”. Stopa procentowa w wyżej wymienionych była niższa od stopy Banku Ludowego. Celem „Bauernbank było udzielanie rolnikom niemieckim dogodnych kredytów na wykup ziemi z rąk polskich, a również udzielanie kredytów tym Polakom, którzy nie brali aktywnego udziału w walce o utrzymanie polskiego stanu posiadania na tych obszarach. I w ten sposób zarezerwowali sobie wpływy polityczne i utrudniali rozszerzanie działalności polskim zrzeszeniom gospodarczym. Mimo tej akcji Bank Ludowy, którego członkiem był również mój ojciec, rozwijał się pomyślnie. Drugim odcinkiem germanizowania była walka o Język. Kto przestał oficjalnie mówić po polsku, stracony był dla sprawy polskiej. Jak bronili się Polacy przed utratą mowy polskiej? Ten obowiązek spadał przede wszystkim na rodziców. W każdej rodzinie polskiej znajdował się Elementarz Toruński jako główna pomoc języka polskiego. Poważną rolę w ratowaniu języka polskiego spełniał kościół, gdyż do roku 1920 uczono tu religii w języku polskim. Ówczesny proboszcz ks. Hoppenheit szedł na rękę żądaniom rodziców polskich i nauka religii odbywała się w dwóch grupach: polskiej i niemieckiej. Należy podkreślić, że grupa polska była znacznie liczniejsza. (...)

Przystąpię teraz do omówienia jednego z najważniejszych odcinków walki o polskość tej ziemi, to jest okresu plebiscytu. Z braku dokumentów dotyczących tej akcji w naszej miejscowości i okolicy, zapisuję wydarzenia na podstawie ustnej relacji obywateli, którzy w tej akcji brali czynny udział, i to : Franciszka

Zomkowskiego-pracownika kolejowego z Biskupca Pomorskiego, Franciszka Tadajewskiego–rolnika z Czachówek i Bernarda Szymańskiego – rolnika z Biskupca. Organizatorem tej akcji w naszej miejscowości był aptekarz Leon Wolski, wybrany przez Polaków na członka Powiatowej Komisji Plebiscytowej na Powiat Susz, dziś powiat Ława. Zebrania miejscowego Komitetu odbywały się w restauracji Grzywacza, która znajdowała się w miejscu, gdzie obecnie stoi Prezydium Gromadzkiej Rady Narodowej. Tam też ulokowano kasę Komitetu. Drugim punktem zbornym był sklepik obywatelki Suwińskiej przy ul. Tkackiej. Obywatel Franciszek Zomkowski pełnił z ramienia Biura Plebiscytowego w Działdowie funkcję agitatora i organizatora Sokoła, którego celem była obrona Polaków, a przede wszystkim działaczy przed bojówkami niemieckimi. Komendantem miejscowego Sokoła był Czodrowski, a członkami zarządu : Zawacki, Zieliński i Mikołaj Cichowski jako mąż zaufania „Gazety Grudziądzkiej”, kierownik propagandy.

Należy podkreślić działalność propagandową „Gazety Grudziądzkiej”, która dla tej sprawy drukowała specjalne pismo oraz ulotki propagandowe. W krótkim czasie liczba członków Sokoła doszła do 200 ! Ćwiczenia odbywały się na polu obywatela Jana Gryzy w Słupnicy. Aliancka Komisja Plebiscytowa surowo zabraniała posiadania broni przez organizacje, jak również osoby prywatne. Wobec tego ćwiczący używali w miejsce broni kijów. Członek zarządu Zieliński był świetnym mówcą i powierzono mu organizowanie wieców na całym obszarze plebiscytowym. Często dochodziło na wiecach do bójek, jednak zwarta postawa Sokoła wzbudzała respekt u Niemców. W obawie dojścia do rozgrywki Niemcy wnieśli zażalenie do Komisji Alianckiej, że Polacy przygotowują powstanie i odbywają ćwiczenia z bronią. Na te doniesienia Komisja przysłała oddział Włochów i policję plebiscytową, która składała się tylko z Niemców. W myśl traktatu wersalskiego policja ta składać się miała z równej ilości Polaków i Niemców. W rzeczywistości ten punkt traktatu istniał tylko na papierze. Po bezskutecznej rewizji doszło do bójki i przepędzono Włochów i policję z Biskupca.

Nabrała tętna i rozmachu praca kulturalna miejscowej Polonii przez ruch śpiewaczy. Dyrygentem chóru był organista Michalski oraz jego syn Kazimierz, który po plebiscycie schronił się w Polsce i przez długie lata pełnił funkcję kierownika szkoły w Radomnie powiat nowomiejski. Zmarły kierownik szkoły Kazimierz Michalski zorganizował również chór w mojej rodzinnej wsi. Przypominam sobie jeszcze pieśni, których nas nauczył, były to: Rota, Orły Sokoły, Gdzie dom jest mój, „Hej Zakwitła nam wiosenka”.

Rolnicy naszej wsi zobowiązali się powodami przywozić i odwozić kolegę Michalskiego, co też czynili. Początkowo Niemcy tej pracy nie przeszkadzali, lecz zorientowawszy się, że akcja nabiera rozmachu, przyczaili się koło mostu na Osie, konie zatrzymali i zapowiedzieli, że furman i kolega Michalski w razie dalszego krzewienia „zakichanej kultury polskiej” skończą robotę na zawsze.” Cdn.

Ostrowite. Z pożółkłych kart starej kroniki szkolnej

Tekst i pisownia oryginalne.

Za udostępnienie kroniki dziękujemy Szkole Podstawowej z Ostrowitego.

Przygotowały: Ewa Adamczak, Aleksandra Gąsiorowska

„Kronika szkolna prowadzona do wybuchu II Wojny Światowej to jest do 31.08.1939 roku została przez okupanta hitlerowskiego zabrana i zniszczona, przeto zaszła konieczność założenia i spisania nowej kroniki szkolnej i to od czasu odzyskania drugiej niepodległości.

Ponieważ piszący tę kronikę szkolną jest ten sam kierownik szkoły, który był i przed wojną, więc danym mu jest chociaż w przybliżeniu nawiązanie do przeszłej kroniki.

Jak już powyżej wspomniałem, to piszący tę kronikę kierownik szkoły Sikorski Franciszek został przeniesiony z dniem 1.08.1933 r. na własną prośbę z Otręby do Ostrowitego po odchodzącym na emeryturę koledze

Dubieli Franciszku.

Szkoła mieściła się we własnym lecz starym budynku, krytym strzechą. Posiadała dwie małe ciemne klasy i mieszkania dla kierownika szkoły i jednego nauczyciela. Wygląd budynku szkolnego był opłakany. Były kolega Dubiela nie dbał ani o estetykę, ani o naukę. Toteż przybywszy na nową placówkę trzeba było zakasać rękawy i zabrać się dobrze do pracy, aby jedno i drugie w miarę sił i możliwości finansowych nadrobić.

Szkoła ówczesna była szkołą stopnia pierwszego o dwóch nauczycielach. Jej drugim nauczycielem był kolega Robaczewski Jan pochodzący ze Szwarcenowa tegoż powiatu. Szkoła liczyła w tym czasie około 75 uczniów podzielonych na 5 klas. Trzeba przyznać, że ówczesny dozór szkolny siedł mi bardzo na rękę i w miarę możliwości finansował i pokrywał wydatki. Toteż zaraz w pierwszym roku przystąpiłem do generalnego remontu zarówno klas jak też mieszkań nauczycielskich wewnątrz i zewnątrz. Stopniowo stara rudera zaczęła się zmieniać na dość estetyczny dom. Dobudowano nowe ustępy, ogrodzono podwórze, uporządkowano przylegający ogród owocowy, zremontowano od szeregu lat nieużywaną pompę i naprawiono dachy na budynku szkolnym jak i gospodarczym.



Zdjęcie ze zbiorów Genowefy Osińskiej z Ostrowitego, klasa IV Szkoły Podstawowej w Ostrowitem, rok szkolny 1936/1937, wśród uczniów prawdopodobnie Franciszek Sikorski.

Z dniem 01.07.1934 r. przeniesiony został nauczyciel Robaczewski do Płońscy powiat działdowski, a jego miejsce zajął również młody kolega Sakrajda Adam. Praca nad uświadamianiem młodego pokolenia szła już w tych nowych warunkach bytowych znacznie lepiej. W miesiącach zimowych prowadzone były systematycznie kursa wieczorowe dla starszej młodzieży obojga płci, na których uczono młodzież czytania, pisania, rachunków, historii i geografii jak również przedstawień amatorskich. Po rocznym pobycie w Ostrowitem zostaje kolega Sakrajda przeniesiony do szkoły w Nierzywiciu powiat brodnicki, a jego miejsce zajmuje

koleżanka Górzka. Która znowu po rocznej pracy przenosi się na własną prośbę do swego męża w poznańskie. Jej miejsce zajął tym razem bardzo młody nauczyciel, wychowanek Seminarium Nauczycielskiego w Lubawie niejaki kolega Maciołek. Był to już rok szkolny 1935/1936. W tym czasie nastąpiła reorganizacja szkolnictwa na terenie poszczególnych okręgów. Łączono bowiem po 3 powiaty w jeden okręg i to do okręgu Nowe Miasto włączono powiat Lubawa, Brodnica i Działdowo. Nowy ten podział nie miał jednak długiego żywota, bo trwał zaledwie jeden rok, tj. do chwili nowego podziału administracyjnego powiatów i województw. W związku z tym nowym podziałem administracyjnym część powiatu lubawskiego i cały powiat działdowski przeszedł do województwa warszawskiego. Odtąd podobnie jak to miało miejsce przed tymi reorganizacjami, każdy powiat stanowić miał dla siebie osobny Inspektorat Szkolny.

Jeśli chodzi o poszczególnych Inspektorów Szkolnych, to było ich również w tym czasie kilku. Po przechodzącym w roku 1932 na emeryturę Inspektorze Szkolnym Piotrowskim, przejął w zastępstwie tutejszy powiat Inspektor Klimosz z Działdowa. Po nim został Inspektorem Szkolnym były profesor Gimnazjum w Chełmnie, obywatel Woźniak. Następnie przejął funkcję Inspektora Powiatowego obywatel Kampf, dalej Ziarno, mający do pomocy podinspektorów Burzyńskiego i Konkola, wreszcie po Ziarnie przejął Inspektorat magister Pietz, który piastował ten urząd aż do wybuchu II Wojny Światowej.

W roku szkolnym 1937-1938 drugą posadę nauczycielską objęła koleżanka Ścibór Elżbieta, która przybyła z Rybna powiat Działdowo.

Wiosna 1939 roku rozpoczęła się dość wcześnie. Prasa zaroża się od różnorodnych nowinek politycznych. Mówi i pisze się o gwałtownym zbrojeniu się Niemiec. Coś zawisło w powietrzu.... Hitler anektuje Austrię, zajmuje Czechy, wysuwa pretensje do Gdańska oraz żąda od Polski szerokiego korytarza jako autostrady. W kraju czynione są również pewne przygotowania militarne. Kilka starszych roczników otrzymuje wezwania na bezterminowe ćwiczenia wojskowe. Wśród których znajduje się również i piszący tę kronikę.

Żniwa tegoroczne wypadły nad wyraz bogato, również ogrody owocowe obwieszane są obficie rumianymi owocami. Praca przy żniwach z braku rąk na skutek częściowej mobilizacji, posuwa się bardzo powoli i tylko dzięki stałej pogodzie dane było żniwa te zebrać. Coraz bardziej i uporczywie krążą wieści, że wojna jest nieuniknioną, ówczesna prasa stara się jednak przekrzyczeć krążące wersje podboju Polski pustymi sloganami : „Nie oddamy ani guzika” , „Jesteśmy silni, zwarci i gotowi” itd.

Tymczasem mija gorący sierpień 1939 roku. Ruch pociągów wzmacnia się z godziny na godzinę. Coraz nowe zarządzenia władzy ukazują się na domach, stodołach i przydrożnych drzewach. Ostrożniejsi gromadzą i zakopują żywność, przygotowują wozy na wyjazd. Radio nawołuje do zachowania spokoju. Ochotnicy śpieszą z pomocą do budowy szancl i kopania rowów obronnych.

Wojna

Dzień 01.09.1939 roku w godzinach rannych zawył swym piekielnym rykiem, ziejące ogniem, podprowadzone tuż nad granicę Polski armaty niemieckie. Czyste lazurowe niebo pokrywają dziesiątki samolotów ze znakiem rozpoznawczym czarną swastyką, by zrzucić na naszej wsi i miasta swe mordercze bomby. Na drogach powstaje niebywały ruch wozów, samochodów i pieszych. Matki z dziećmi na rękach lub w wózkach, z tłumoczkami na plecach, ciągną obok porykującego bytła w nieznanym kierunku. Byłe naprzód, za Wisłę, przez którą Niemcy na pewno nie przejdą. Huki wysadzanych mostów, torów kolejowych, zrzuconych bomb, salw armatnich i terkot karabinów maszynowych mówił zupełnie coś innego. Wróg atakuje z niesłabnącą energią na wszystkich frontach i wdiera się coraz bardziej w głąb kraju. Gęsto pada trup, którego krew wsiąka i użyźnia czarną ziemię. Szpitale zapełniają się rannymi, zarówno wojskowymi jak i cywilami....

Piszącemu tę kronikę nie o wiele lepiej się wiodło niż innym Polakom. Wzięty jako żołnierz Polski, pod Sochaczewem, do niewoli niemieckiej zapędzony został jako jeniec do Sochaczewa. Po czterech tygodniach zwolniony został, natychmiast aresztowany, osadzony w więzieniu w Nowym Mieście, a następnie w Brodnicy, skąd po ośmiu tygodniach zwolniony pod warunkiem opuszczenia Pomorza i przeniesienia się do Generalnej Guberni. W dniu 08.12.1939 roku, zabrawszy najniezbędniejsze rzeczy, jak ubrania, bieliznę i pościel, wraz z żoną i pięciorgiem małych dzieci w wieku od 7 do 14 lat, uchodzić musiał jako wygnaniec w nieznanym mu świat. Cdn.

50 lat Gminy Biskupiec – historia zmian administracyjnych

Na podstawie pracy Tomasza Dzikiego „Podziały administracyjne Polski w latach 1944-1998” przygotowała Ewa Adamczak.

W okresie międzywojennym w Polsce obowiązywał trójstopniowy podział terytorialny państwa na gminy, powiaty i województwa. W 1937 r. istniało 16 województw¹ i jedno miasto wydzielone Warszawa oraz 264 powiaty, 611 gmin miejskich i 3195 gmin wiejskich.

W 1944 r. Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego (dalej: PKWN) stanął przed problemem ustalenia nowego podziału administracyjnego kraju, który miał funkcjonować w innych granicach niż przed 1939 r. Decyzje o kształcie powojennego państwa polskiego zapadały na konferencjach przedstawicieli głównych mocarstw walczących z hitlerowskimi Niemcami. Konferencje te odbywały się bez udziału Polaków. Nowy kształt państwa polskiego potwierdzono podczas rozmów prowadzonych przez przywódców trzech mocarstw – Wielkiej Brytanii, USA, ZSSR – w Jałcie na Krymie (4–11.02.1945 r.).

Utrata ziem wschodnich i przyłączenie ziem zachodnich oraz północnych spowodowały konieczność szybkiego uregulowania sprawy ich podziału administracyjnego. Pierwszym aktem prawnym, który tego dotyczył, był dekret PKWN z 21.08.1944 r. o trybie powołania władz administracji I i II instancji. Na jego podstawie uchylono podział administracyjny wprowadzony w czasie II wojny światowej przez niemieckie władze okupacyjne. Przywrócono tym samym podział sprzed 1939 r.

Po 1945 r. w Polsce zachowano trójstopniowy podział państwa na województwa, powiaty i gminy. Na podstawie dekretu z 23.11.1944 r. przywrócono również przedwojenny samorząd terytorialny. Rozwiązanie to miało być tymczasowe. Zapowiedzią przyszłych, głębszych zmian było utworzenie rad narodowych (gminnych, miejskich, powiatowych, wojewódzkich i krajowej – KRN), które kojarzono na mocy tego dekretu z samorządem terytorialnym. Rady stały się reprezentacją samorządu i jego organami uchwałodawczymi. Istotne jest, że rady narodowe były pełnym novum w ustroju polskim. Cechą charakterystyczną ustalonego w latach 1944–1946 podziału administracyjnego kraju było istnienie dużych województw oraz tak zwanych gmin zbiorowych, a nie jednowioskowych. Gminy zbiorowe wprowadzono w Polsce na wzór gmin wiejskich istniejących w drugiej połowie XIX w. i w okresie międzywojennym na terenie byłego Królestwa Kongresowego.

W latach 50. XX w. bardzo ważne zmiany nastąpiły w podziale administracyjnym i ustroju polskiej wsi. Na mocy Ustawy z 25 IX 1954 r. o reformie podziału administracyjnego wsi i powołaniu gromadzkich rad narodowych, wprowadzono zamiast gmin zbiorowych dużo mniejsze gromady. Organem władzy państwowej w gromadzie zgodnie z ustawą była gromadzka rada narodowa. Reformę argumentowano koniecznością zbliżenia „władzy ludowej” do mas chłopskich.

Faktycznie w reformie chodziło o przygotowanie wsi polskiej do planowanej jej kolektywizacji na wzór radziecki. W efekcie zamiast 3001 gmin utworzono 8789 gromad. Podział wsi na tak małe organizmy nie sprawdził się. Liczba gromad sukcesywnie malała, w 1972 r. istniało ich nieco ponad 4300. Często zmieniały się ich granice i siedziby, co wprowadzało bardzo dużo zamieszania.

Ważne reformy w podziale administracyjnym Polski przeprowadzono w latach 1972–1975. Na mocy Ustawy z 29 listopada 1972 roku o utworzeniu gmin i zmianie ustawy o radach narodowych zniesiono podział wsi na gromady i przywrócono gminy jako podstawowe jednostki podziału administracyjno-gospodarczego na wsi. Reformę przeprowadzono w celu stworzenia lepszych warunków dla rozwoju wsi. Regulacja miała doprowadzić do intensyfikacji rolnictwa i poprawy warunków życia mieszkańców. Opracowano ją również (...) w celu pogłębienia demokracji socjalistycznej. Ustawa znosiła też tak zwane osiedla jako odrębne jednostki podziału administracyjnego. Organem władzy państwowej w gminach były gminne rady narodowe, natomiast organem wykonawczym był naczelnik gminy. Nowy podział wsi obowiązywał od początku 1973 r. Powstało wtedy w kraju ponad 2300 gmin.

Ostatecznie, na podstawie wymienionych dwóch dokumentów z 1975 r. w Polsce utworzono 49 województw i 2489 gmin, które stały się jednostkami podziału administracyjnego stopnia podstawowego. Zlikwi-

dowano powiaty. Prawa miast wojewódzkich otrzymały: miasto stołeczne Warszawa oraz Kraków, Łódź i Wrocław. Do rangi miast wojewódzkich podniesiono znaczną liczbę średnich ośrodków miejskich.

Aktualnie istniejący w Polsce podział terytorialny wprowadzono na mocy Ustawy z 24 sierpnia 1998 r. o wprowadzeniu zasadniczego trójstopniowego podziału terytorialnego państwa”. Od 1.01.1999 r. zaczął obowiązywać podział na gminy, powiaty, a także województwa, których utworzono 16.



Zdjęcie ze zbiorów Huberta Pietryki, rok 1987, budowa prawego skrzydła Urzędu Gminy

Gromadę Biskupiec z siedzibą GRN w Biskupcu utworzono – jako jedną z 8759 gromad na obszarze Polski – w powiecie suskim w woj. olsztyńskim na mocy uchwały nr 26 WRN w Olsztynie z dnia 4 października 1954. W skład jednostki weszły obszary dotychczasowych gromad Biskupiec i Piotrowice ze zniesionej gminy Kisielice w tymże powiecie. Dla gromady ustalono 19 członków gromadzkiej rady narodowej.

1 stycznia 1959 powiat suski przemianowano na powiat iławski.

1 stycznia 1960 do gromady Biskupiec włączono obszar zniesionej gromady Podlasek w tymże powiecie.

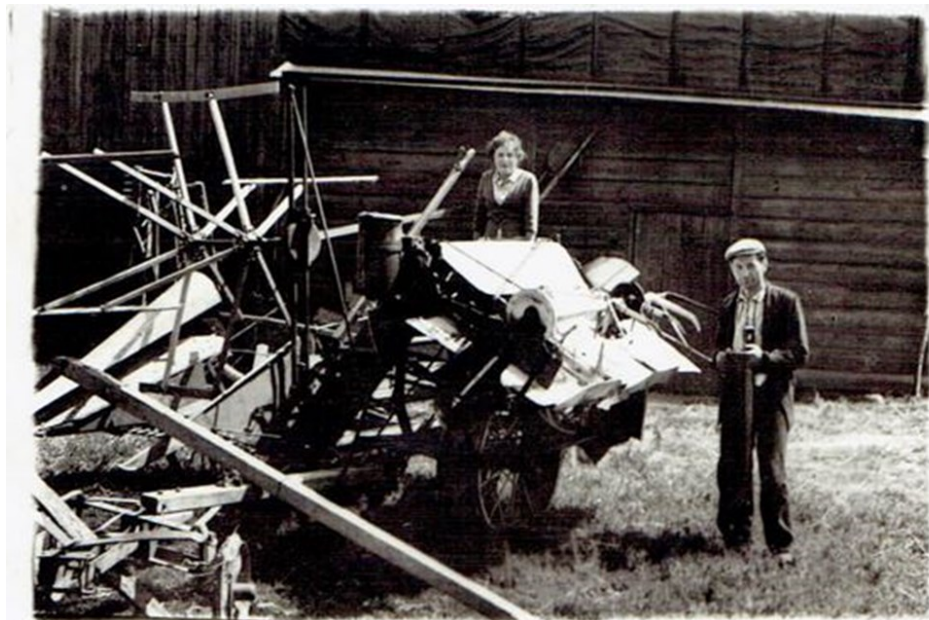
22 grudnia 1971 do gromady Biskupiec włączono miejscowość Trupel ze zniesionej gromady Jędrychowo w tymże powiecie.

Gromada przetrwała do końca 1972 roku, czyli do kolejnej reformy gminnej, po czym obszar zniesionej gromady Biskupiec wszedł w skład powiatu nowomiejskiego w tymże województwie, w którym to 1 stycznia 1973 utworzono Gminę Biskupiec.

Przedwojenna snopowiązka

Autor: Eugeniusz Radacki

Oto krótka historia niemieckiej konnej snopowiązki, najprawdopodobniej firmy Fella. Opisana na podstawie opowiadań mojego ojca i moich wspomnień z dzieciństwa. W 1945 roku dziadkowie wrócili do siebie po wysiedleniu. W czasie wojny na ich gospodarstwie był Niemiec Fnazlau z Łąkorza. Gdy dziadkowie z rodziną wrócili, zastali zostawioną przez niego snopowiązkę. Maszynę ukryli, ponieważ sytuacja polityczna była niepewna. Dziadkowie zrobili to z obawy, że zostanie ona im odebrana, przez powstające spółdzielnie produkcyjne. Znalazła swoje miejsce w stodole - wozowni. Stały tam 2 bryczki, wóz konny, sanie, wóz drabiniasty, a ona zupełnie z tyłu została zastawiona i przykryta. Nie używano jej również dlatego, że po wojnie dziadek i ojciec nie mieli



Zdjęcie ze zbiorów Eugeniusza Radackiego. Snopowiązałka firmy Fella, lata powojenne

koni. Tak stała kilka lat. Później gdy spółdzielnie produkcyjne rozwiązano, podjęto próby jej uruchomienia. Przez kilka lat była używana do prac żniwnych. Ciągnęły ją w zaprzęgu 3 lub 4 konie. Snopowiązałki zastąpiły w pracy żniwiarki. Ta maszyna kosiła zboże, wiązała snopy odrzucając je na bok, a później ustawiało się sztygi. Z biegiem lat, gdy powstały kółka rolnicze, rodzice zaczęli korzystać z ich usług. Były już wtedy snopowiązałki ciągnikowe. W połowie lat 60-tych niemiecka konna snopowiązałka została sprzedana innemu rolnikowi, który wówczas posiadał już ciągnik, dlatego miał już możliwość konie zastąpić ciągnikiem.

Moi rodzice jeszcze w tamtych latach nie posiadali ciągnika. Praca przy tej snopowiązałce była mecząca dla koni.

Piękno starej fotografii

Autorka: Wiesława Radacka

Dziś kolejne zdjęcia z szuflady w starym bufecie. Niektóre z tych zdjęć są nam znane, są podpisane i opisane, ale są też takie, na których opisu brak. Osób, które mogłyby opowiedzieć, kto jest na zdjęciach już nie ma, więc już tak zostanie. Zachęcam do robienia zdjęć, a przede wszystkim do ich wywoływania oraz podpisywania na odwrocie. W ten sposób tworzymy historię, historię rodziny i miejsca, historię dla następnych pokoleń.



Józefa (z Ziętańskich) i Hipolit Zawaccy z dziećmi, Sumin.



Marianna i Rufina Radackie, Wardęgowo maj 1939, w tle makieta objazdowego fotografa.



Marianna (z Zawackich) i Ryszard Radaccy z córką Rufiną ok. roku 1912.

**HISTORYCZNE
WIEŚCI GMINNE**

**RAZEM Z NAMI TWÓRZ
HISTORYCZNE WIEŚCI GMINNE!**
Biblioteka-Ośrodek Kultury w Biskupcu
ul. Rynek 4, 13-340 Biskupiec
e-mail: bok@gminabiskupiec.pl
tel. 733 708 111

opracowanie graficzne:
Daniel Zdanowski

Napisz do nas!